

ZDRAVNIŠKA ZBORNICA SLOVENIJE
MEDICAL CHAMBER OF SLOVENIA

Dunajska cesta 162, 1000 Ljubljana

✉ gp.zzs@zzs-mcs.si

📞 +386 (0) 1 30 72 100

014-53/2020-22

Vlada RS
Ministrstvo za finance
Finančna uprava RS
Ministrstvo za zdravje

Številka: 014-53/2020-22

Datum: 24. 09. 2020

ZADEVA: Nedopustna ravnanja pristojnih organov pri uveljavljanju pomoči na podlagi 76. člena ZIUOOPE

Spoštovani,

Zdravniška zbornica Slovenije (v nadaljevanju: zbornica) je v zadnjih mesecih neprestano opozarjala na kršitve, povezane s postopkom izvajanja 76. člena Zakon o interventnih ukrepih za omilitev in odpravo posledic epidemije COVID-19 (Uradni list RS, št. 80/20; v nadaljevanju: ZIUOOPE). Ker menimo, da je bilo v postopku izvajanja te zakonske določbe storjenih večje število nepravilnosti, vas pozivamo, da v novem »protikورونا zakonu« le-te odpravite. V nadaljevanju vam predstavljamo zgolj nekatere nepravilnosti, na katere je zbornica opozarjala Ministrstvo za zdravje RS, Ministrstvo za finance RS, FURS in Vlado RS.

Uvodoma zbornica izpostavlja, da že sama določba četrtega odstavka 76. člena ZIUOOPE posega v ustavne pravice koncesionarjev, zlasti v varstvo utemeljenih pričakovanj ter načelo zaupanja v pravo. Koncesionarji v času uveljavljanja pravic po Zakonu o interventnih ukrepih za zajezitev epidemije COVID-19 in omilitev njenih posledic za državljane in gospodarstvo (Uradni list RS, št. 49/20 in 61/20; v nadaljevanju: ZIUZEOP) niso mogli vedeti, kakšne pravne posledice jih bodo doletele v primeru uveljavljanja teh pravic in posledično niso mogli ustrezno prilagoditi svojega ravnanja, kar posega v načelo varstva zaupanja v pravo in je tako v nasprotju z načelom pravne države iz 2. člena Ustave Republike Slovenije.

Z namenom določitve postopka uveljavljanja pravice iz 76. člena ZIUOOPE je bil sprejet Pravilnik o načinu izračuna, postopku in rokih za uveljavitev plačila izvajalcem zdravstvene dejavnosti zaradi izpada opravljanja dejavnosti (Uradni list RS, št. 107/20; v nadaljevanju: pravilnik), katerega določbe pa niso dosegle svojega namena (tj. zagotovitev jasnosti in določnosti postopka uveljavljanja pravice iz 76. člena ZIUOOPE). Poleg navedena je pravilnik, kot podzakonski akt, določil prekluzivni rok 15. 9. 2020 za uveljavljanje pravice iz 76. člena ZIUOOPE. Določba prvega odstavka 4. člena pravilnika je tako očitno v nasprotju z ustavno zahtevo, da so pravice in obveznosti lahko določene zgolj v zakonih – takšno stališče je zavzela tudi že sodna praksa (npr. UPRS sodba I U 1159/2011). Zbornica je na ustavne spornosti pravilnika večkrat brez uspeha opozorila Ministrstvo za zdravje RS.

Ker Ministrstvo za zdravje RS ni sledilo predlogom zbornice, s katerimi bi bile odpravljene nepravilnosti, je zbornica hkrati s svojimi opozorili na kršitve Ustave RS začela pozivati ministrstvo, naj glede na veljavno besedilo pravilnika poda vsaj razlago nekaterih nejasnih določb. Drugi odstavek 2. člena pravilnika namreč določa, da zahtevek za povračilo sredstev lahko izvajalci zdravstvene dejavnosti uveljavljajo, če niso uveljavili pravice iz naslova plač in nadomestil plač v skladu z ZIUZEOP, ki je veljal za dejavnost gospodarstva. Zbornica je tako v dopisu št. 014-53/2020-7 z dne 10. 8. 2020 Ministrstvo za zdravje RS izpostavila, da koncesionarji glede na trenutno besedilo drugega odstavka 2. člena pravilnika ne vejo, katera sredstva morajo vrniti, hkrati pa je v tem dopisu podala svoja stališča glede razlage te določbe. Na naveden dopis je Ministrstvo za zdravje, po posredovanju Vlade RS, 20. 8. 2020 podalo odgovor (št. dopisa 1001-259/2020/447), s katerim je pojasnilo zgolj, da je potrebno vračati naslednje pomoči, prejete po ZIUZEOP:

1. povračilo nadomestila plače delavcem na začasnem čakanju na delo in zaradi odsotnosti z dela iz razloga višje sile skupaj s prispevki za vsa socialna zavarovanja, ki je opredeljeno v podpoglavju 1.1 Povračilo nadomestila plače delavcem na začasnem čakanju na delo in zaradi odsotnosti iz razloga višje sile ter oprostitev plačila prispevkov ZIUZEOP;
2. izredna pomoč v obliki mesečnega temeljnega dohodka, ki je opredeljena v podpoglavju 1.3 ZIUZEOP;
3. oprostitev plačila prispevkov za samozaposlene, verske uslužbenke, družbenike in kmete, ki je opredeljeno v podpoglavju 1.4 ZIUZEOP.

Ministrstvo za zdravje RS je sicer podalo tudi pojasnilo glede postopka vračanja prejetih pomoči, ki pa ni bilo usklajeno s FURS. Poleg tega je bilo tudi praktično neizvedljivo, saj transakcije z navedbo TRR brez navedbe sklica ni mogoče izvesti oz. prejemnik sredstev (tj. FURS) ni seznanjen z namenom nakazila. Tako koncesionarji niti dne 20. 8. 2020 niso mogli učinkovito uveljavljati pravice iz 76. člena ZIUOOPE.

Zaradi bližanja (neustavnega) roka za uveljavitev pomoči je zbornica za pojasnila glede postopka vračanja prejetih pomoči zaprosila več pristojnih organov (tj. FURS, Ministrstvo za finance RS, Ministrstvo za zdravje RS ter Vlado RS), ki pa se do zadnjih dni roka niso odzvali z vsebinskimi pojasnili. Ta so bila nato posredovana s strani Ministrstva za zdravje (dopis št. 1001-259/2020/876) šele 11. 9. 2020 (tj. zgolj štiri dni pred končnim rokom). Pri tem zbornica opozarja na eklatantno kršitev ustavne pravice načela zaupanja v pravo, saj je ministrstvo v svojih pojasnilih razširilo krog pravic, ki so jih morali koncesionarji vrniti. Tako je v relevantnem dopisu pojasnilo, da morajo koncesionarji za uspešno uveljavljanje pravice iz 76. člena ZIUOOPE vrniti tudi znesek oprostitev plačila prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje za zaposlene, ki delajo.

Zbornica meni, da so bila ravnanja pristojnih organov v konkretnem primeru očitno neprimerna, zato navedene organe poziva naj v postopku sprejemanja novega predloga »protikorona zakona« odpravi navedene nepravilnosti. To naj se izvrši z novo obliko pomoči ali pa z amandmajem 76. člena ZIUOOPE, v katerem bi se četrti odstavek spremenil tako, da bi bilo določeno, da morajo koncesionarji za uveljavljanje pravice iz prvega odstavka 76. člena ZIUOOPE vrniti zgolj naslednje pomoči:

1. povračilo nadomestila plače delavcem na začasnem čakanju na delo in zaradi odsotnosti z dela iz razloga višje sile skupaj s prispevki za vsa socialna zavarovanja, ki je opredeljeno v podpoglavju 1.1 Povračilo nadomestila plače delavcem na začasnem čakanju na delo in zaradi odsotnosti iz razloga višje sile ter oprostitev plačila prispevkov ZIUZEOP;

2. izredna pomoč v obliki mesečnega temeljnega dohodka, ki je opredeljena v podpoglavju 1.3 ZIUZEOP;
3. oprostitev plačila prispevkov za samozaposlene, verske uslužbence, družbenike in kmete, ki je opredeljeno v podpoglavju 1.4 ZIUZEOP.

Nadalje predlagamo, da se v prehodnih in končnih določbah določi, da se koncesionarjem, ki so za uveljavitev pravice iz prvega odstavka 76. člena ZIUZEOP vrnil tudi znesek oprostitve plačila prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje za zaposlene, ki delajo, navedeni znesek vrne.

Zbornica meni, da bi z navedenim predlogom, bile vsaj do določene mere odpravljene kršitve pravic koncesionarjev. Pri tem izpostavlja, da navedeni predlog ni namenjen pridobitvi novih pravic, ampak zgolj učinkoviti odpravi preteklih kršitev.

Prosimo, da se pri odgovoru na naš dopis sklicujete na številko tega dopisa.

S spoštovanjem,

dr. Zdenka Čebašek-Travnik, dr. med.
Predsednica

Vročiti:

- Vlada RS, gp.gs@gov.si
- Ministrstvo za finance, gp.mf@gov.si
- Finančna uprava RS, gfu.fu@gov.si
- Ministrstvo za zdravje gp.mz@gov.si